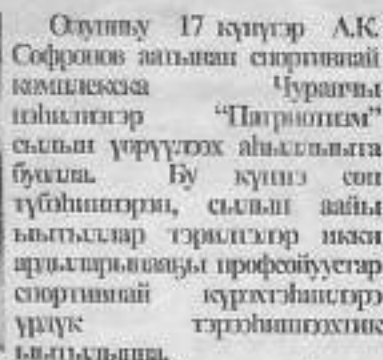
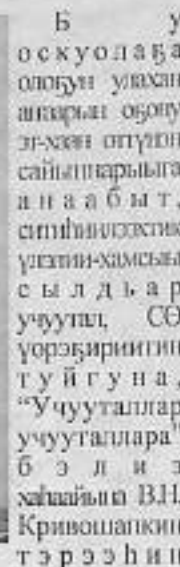
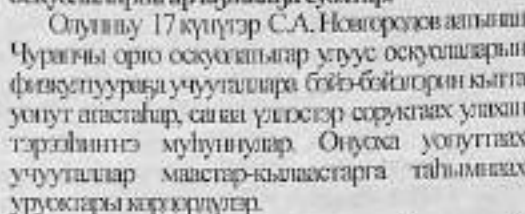

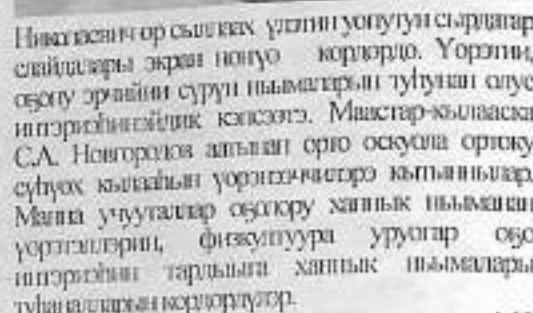
ОЛОХПУТ СПОРДУ КЫТАРЫ СИТИМНЭЭХ

СЕМЕН ЖЕНДРИНСКЭЙ.

мөнгөнийг чөлөөт аста. Одоога спортивийг сан-
лалтлар кайрээт; бөйө тэвчүүнэ, санбилын
онгохуллубут тусгавай кэстүүлэх спортивий
сэирдтар, нивелтэр, кини харагдарт
бэрэвүүлхилэр. Улус оюуслалартайн кэбил
40-ча физикдуура учуулала бу сэирдтар
кыахтарын холонот кордүлэр. Владислав

Чурагныг спорт сайншингын историята А.К. Софронов ашга, киши дуулуурлах, айманыншах спортивний саяууи калга быкыстаг ситимтэх. Ини курдук кун бутуниэ дээрн физкулпуура учуулашарыи ситиниетэх үлдэрийн түмүтэр улууспутулар спортивний айгэзэ үрдүк көрөрүүдөх, кун тутга ашгылар спорисменнар был тлэхкэр. Чурагны оюусаларылар физкулпуура учуулашара баагырын тухары үөрлөнчөөсөр ортолоруттан эт-хаан өтүтөи дэлгээр сайншылах оюонор үүтүн-сайдын тахса иниэхкэра. Улууспутулар физкулпуура учуулашарын баагманир институт баарын тухары үчүтэй талааннаах спецкиситэр үөрлөн, ндэлэрийн боһилхан өрөстүүбүлө араас мулуккарылар үлүлэхкэрэ-хамсыккара. Ини курдук оюонун спорту калгары быкса ситимтэх.

Семён ЖЕЩРИНСКЭЙ

ЧУРАПЧЫГА - ҮНГҮҮ ТЫЙААТЫРЫН “МАНЧААРЫ” ТУРУУРУУТА

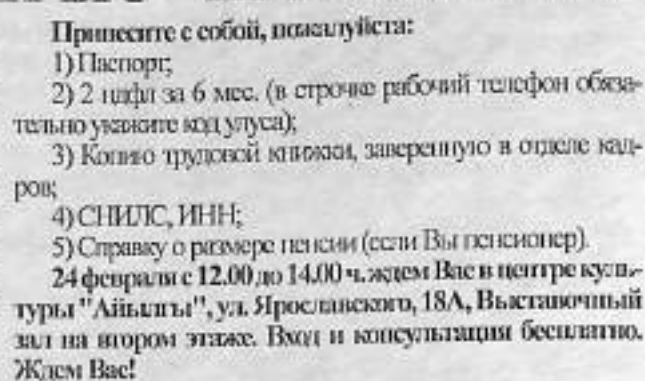
Бу тийааларга каяны тапшып Чурагаштан торугго
РФ уюна СО үчүктөк артыкта Дмитрий Артемьев, СО ку
туураптан туйгунара Сарталана Тарабукина, Уяна Ядросов
саламат эрер артыктар Эдуард Жирнов, Саскылан
Артемьев, Вячеслав Делиев, Семен Кузьмин үчүктөк
Тийаалар саламатта бийин ыччатарбытын айыптаган
бөрүлүбүз тапшынарык, үчүктөк салыштырып үрүктү
саламаттыгынын билгисилер. Онун бэйбиги дымдуу
оңдорбулуктан кен тутуу саламаттуу болуу кышын тээр
Үчүктөк тийааларын кышкыктыгылар дикти кэрэ кыш
өтүрүгүн өйгөн-сүрүктөк сүлгөт үчүк өйкөбүз ийин ушак
мектепкынын теребиги.

Оксана ЖИРКОВА

Т.С. ВАРФОЛОМЕЕВА,
«Алтын кредит сервис»
Кредитойфуун
Бүрэлбэлшлэлтэй бүрэлдэлт,
СЭХ-ийн эрх зүйн хэлтэс

инициальн бэрэстгэлд,
60

КАЧЕСТВО * КОРОТКИЕ СРОКИ * ГАРАНТИЯ

с. Чурапча, ул. Ленина 51, ОАО -
"Сбербанк", тел. (41151) 4-24-11

• Күүлү биңгиз үөрөмүт доторлор: Монастырь Кирилл Дмитриевич соһүмөрлөк сөксөн турарылылаң, озорлорд, кийинтэригэр, сөксөригэр уолла биңгиз торобуттигэр Дирин оро озоолуһа 1974 сыллаһа ыһула.

Хайнхат бэчээккэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м, Бэчээккэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. "Сана олох" редакционной-издательской холбоука 20.02.2017 с. офотка бэчээтэннэ Аедьонина 678870. Чураачы сал, Карл Маркс уул, 26 "а", Индекс: 54907. Хайнхат нэдиэлэз үстэ, оптуорунуука, чэллэргэ уонна субуотада тахсар.

Уйгу кы хата

"Чурапчы" ТХПК "Сана олох" хайшаха ыйга биирлэ тахсар анал сыһыарылта

№ 2 (59)

2017 сыл
Олунньу
21 күнэ
оптуорунньук
№ 19 (11329)

ТЭРИЛТЭБИТ БҮГҮННҮ ТҮБҮКТЭРЭ

Быйылты сылы "Чурапчы" ТХПК коллектива үлэҕэ ситиһилэрдэх көрсүбүтэ. 2016 сылга үүтү туттарыга улуус былаанын аһара толоруутугар, эти соторуааһына бийиги киллэрибит кылааппыт улахан.

Базабытын тупсаран онорууга, оборудованиелары санардыыга элбэх үлэни ыйппытыт. Ит үлэбитигэр-хамнаһытыгар, биллэн турар, көмөлөөх туһалаах буолла. 2017 сыл тохонуньу ыйыгар үккэ былаан 16,1 тонна эбит буоллаһына 82,65 тоннанан толордубут. Ити туттарыһы кыһынны ыйдарга тохтоппокко ыйтарбыт түмүгэ буолар. Нэһилиэһиньэ үүтү туттарарга интэриэстээх. Маньаха үүт туттарыллар сыаната үрдээбитэ оруоллаах буолла. Кыһынны

ыйдарга былааны аһара толорон саллаһыран хаалар соруктаахпыт. Төрүөх быйыл үчүгэй, эбиллэн эрэр. Онон үүтү ыйаһын даһаны сыһаа эбиллибэ. Үккэ төлөһүү харчыта сана хамсаан эрэр. Урукку схеманан ыйдарынан төлөһүөктүт.

Эти тутууну салгыы ыйтабыт. Олунньу ыйынан убаһа этэ тутуллан бүтүбэ. Тутуллар сыаната истэри, уойууттан көрөн, 30 - 35 тыһ. солк. Сүөһү этэ эмиз тутуллар. Сыаната — 380 солк.

Соторуааһыта Одьулуунна агротехникумна "Тыа хаһаайыстыбатыгар профессионаллар эстафеталара — 2017" дигэн кункурус ыйылыһыта. Итиньэ бийиги тэрилтэбит биригистэри туруоруута спонсордаата, специалистарбыт араас түһүмэхтэргэ экспиринэн, дьүүлүөр сүбэ

чилиэтэринэн үлэлээбиттэ. Бийиги тэрилтэбит үлэһиттэре кункуруска бары 8 түһүмэххэ ситиһилээхтик кытыннылар. Ол курдук Констанция Миронова "Үүтэн оноруу бастык маастара" номинация хаһаайкатынан буолла, атыттарбыт эмиз инники сырыттылар.

Түгэнинэн туһанан кэпэн иһэр Аҕа дойдуну көмүскэмилэр күннэринэн бийиэхэ үлэлээбит, үлэһити сылдар эр дьону эбэрдэлибин, чэпиз доруобуйаны, ситиһимини, этэннэ буолууну баҕарабын.

Н. А. АРЖАКОВ, "Чурапчы" ТХПК
бырабылыанньатын предедателэ.

УЛУУСКА СҮӨҮ АХСАНА (2017 с. тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан)

Наслега	КРС всего				в т.ч. коров			
	2017 г.	2016 г.	отклонение (+,-)	темп роста, %	2017 г.	2016 г.	отклонение (+,-)	темп роста, %
Алагарская	1093	990	103	110,4	369	366	3	100,8
Бахсытская	993	1187	-194	83,7	467	463	4	100,9
Болтогинская	875	834	41	104,9	307	294	13	104,4
Болугурская	1357	1389	-32	97,7	661	733	-72	90,2
Арылахская	838	883	-45	94,9	351	351	0	100,0
Кытанахская	876	862	14	101,6	269	267	2	100,7
Мугудайская	1393	1312	81	106,2	581	543	38	107,0
Ожунская	1648	1605	43	102,7	693	687	6	100,9
Соловьевская	1288	1278	10	100,8	555	591	-36	93,9
Сыланская	2143	2110	33	101,6	825	814	11	101,4
Телейская	871	840	31	103,7	311	304	7	102,3
Хадарская	1048	1038	10	101,0	416	410	6	101,5
Хатылнская	969	953	16	101,7	373	363	10	102,8
Хаяхсытская	885	867	18	102,1	321	313	8	102,6
Хоптогинская	1877	1869	8	100,4	697	691	6	100,9
Чакырская	1261	1270	-9	99,3	536	531	5	100,9
Чурапчинская	894	995	-101	89,8	347	357	-10	97,2
По улуусу:	20309	20282	27	100,1	8079	8078	1	100,0

Таблицаттан көстөрүп курдук, быйыл былырыллыгыттан сүөһү ахсаана улуус үрдүнэн 27 тобонон эбиллэнэ. Барыта 20282 буолла, итинтэн ынаҕа — 8079, ол эбэтэр былырыллыгыттан кытары тэн. Алаҕар нэһилиэгэ 103 тобонон, Мугудай 81 тобонон, Одьулуун 43-нэн, Болтоҕо 41-нэн эбиллиилэр. Бахсы нэһилиэгэр 194 тобонон, Чурапчы нэһилиэгэр 101-нэн, Арылаахха 45-нэн аччатыллар.

УЛУУСКА СЫЛҒЫ АХСАНА (2017 с. тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан)

Наслега	Лошади				в т.ч. кобыл			
	2017 г.	2016 г.	отклонение (+,-)	темп роста, %	2017 г.	2016 г.	отклонение (+,-)	темп роста, %
Алагарская	803	801	2	100,2	554	556	-2	99,6
Бахсытская	388	428	-40	90,7	245	243	2	100,8
Болтогинская	1034	1007	27	102,7	730	725	5	100,7
Болугурская	1147	1140	7	100,6	751	765	-14	98,2
Арылахская	836	799	37	104,6	538	552	-14	97,5
Кытанахская	879	818	61	107,5	641	598	43	107,2
Мугудайская	1346	1159	187	116,1	808	768	40	105,2
Ожунская	1534	1383	151	110,9	947	918	29	103,2
Соловьевская	953	913	40	104,4	632	607	25	104,1
Сыланская	2031	1892	339	120,0	1297	1176	121	110,3
Телейская	658	559	99	117,7	427	365	62	117,0
Хадарская	523	497	26	105,2	324	323	1	100,3
Хатылнская	1111	1051	60	105,7	669	651	18	102,8
Хаяхсытская	673	618	55	108,9	467	427	40	109,4
Хоптогинская	1278	1292	-14	98,9	862	883	-21	97,6
Чакырская	917	821	96	111,7	560	516	44	108,5
Чурапчинская	878	770	108	114,0	604	540	64	111,9
По улуусу:	16989	15748	1241	107,9	11056	10613	443	104,2

УЛУУСКА СИБИИННЬЭ, КӨТӨР АХСАНА (2017 с. тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан)

Наслега	Свиньи				Птицы			
	2017 г.	2016 г.	отклонение (+,-)	темп роста, %	2017 г.	2016 г.	отклонение (+,-)	темп роста, %
Алагарская	44	88	-44	50,0	417	417	0	100,0
Бахсытская	31	52	-21	59,6	375	375	0	100,0
Болтогинская	35	22	13	159,1	150	150	0	100,0
Болугурская	48	56	-8	85,7	437	437	0	100,0
Арылахская	33	48	-15	68,8	250	277	-27	90,3
Кытанахская	36	29	7	124,1	291	193	98	150,8
Мугудайская	31	14	17	221,4	564	564	0	100,0
Ожунская	32	22	10	145,5	775	775	0	100,0
Соловьевская	31	27	4	114,8	570	570	0	100,0
Сыланская	164	163	1	100,6	523	523	0	100,0
Телейская	53	34	19	155,9	436	436	0	100,0
Хадарская	20	20	0	100,0	379	379	0	100,0
Хатылнская	47	51	-4	92,2	349	349	0	100,0
Хаяхсытская	20	15	5	100,0	179	179	0	100,0
Хоптогинская	45	42	3	107,1	905	905	0	100,0
Чакырская	34	36	-2	94,4	302	302	0	100,0
Чурапчинская	47	28	19	167,9	1124	1124	0	100,0
По улуусу:	751	747	4	100,5	8026	7955	71	100,9

Сибииһиньэ итинтигэр былырыллыгыттан эбилли кыра, 4 эр. Барыта улуус үрдүнэн 751 сибииһиньэ баар. Төлөйгө 19-нан, Мугудайга 17-нэн, Болтоҕо-13-нэн эбиллиилэр. Оттон Алаҕар 44-нэн, Бахсы — 21-нэн, Арылаах — 15-нэн аччатыллар.

Көтөрү итинтэ улуус үрдүнэн 8026 тобо баар дигэн көстөр. Ити былырыллыгыттан 71 тобонон элбэх. Ол эрэри Кытанах, Арылаах нэһилиэгтэригэн уратылар быйылгы уонна былырыллыгы көрдөрүүлэрэ тэнэ оруулаах сыллар буолар баарбахтааһыны үөскэтэр.

ҮҮТ СОБОГУОПКАТЫН 2017 СЫЛ ТОХСУННЬУ ЫЙДААБЫ ТҮМҮГЭ

Наслега	план 2017 тонн	план январь тн	факт январь тн	выполнение плана январь %	факт январь 2016 г.	январь 2017 к январь 2016 г. в %
Алагар	342,4	0,8	4,77	596,25	5,3	90,0
Бахсы	436,6	1	4,05	405,00	5,95	68,1
Болтоно	297,5	7	0	0,00	0	0,0
Болугур	686,5	1,5	8,58	572,00	8,29	103,5
Арылах	307,3	0,7	4,85	692,86	5,11	94,9
Кытанах	247,0	0,5	2,76	552,00	3,34	82,6
Мугудай	511,1	1,1	7,27	660,91	5,63	129,1
Ожулун	584,2	1,3	6,6	507,69	3,05	216,4
Соловьев	486,2	1,1	0,83	75,45	3,87	21,4
Сылан	728,2	1,6	11,95	746,88	8,43	141,8
Төлөй	304,9	0,7	4,99	712,86	3,14	158,9
Хадар	368,5	0,8	2,92	365,00	1,8	162,2
Хатылы	352,6	0,8	3,1	387,50	2,5	124,0
Хаяхсыт	290,6	0,6	2,89	481,67	2,14	135,0
Хоптобо	629,5	1,4	8,01	572,14	6,74	118,8
Чакыр	480,9	1,1	7,61	691,82	8,58	88,7
Чурапча	309,2	0,7	1,47	210,00	0,84	175,0
по улусу	7363,2	16,1	82,65	513,35	74,7	110,6

Үүтү туттарыыга быйылгы сыллаагы былаан улуус үрдүнөн 7363,2 тонна. Ити былырынныгы сыллааҕар 308 тоннаанан үрдүк. Тохсунньу ыйга улуус үрдүнөн 16,1 тонна үүт ылаһаххаа 82,6 тоннаанан толорулуна. Ылах төрөөһүнө үчүгэй, соһору маассабай тордох саҕаланнааҕа.

Тохсуннууга ордуу үчүгэйдик 11,95 тоннаны ыабыгт Сылаг, 8,58 тоннаны ыабыгт Болутур, 8,01 тонналаах Хөлтоёо, 7,61 тонналаах Чакыр тэһиллэктэрэ үлгүлөннөр. Мөлхөх үлгүлэхтэрининг Болтоно, Чурапчы, Хатылы тэһиллэктэрэ буолулар.

„Үйгү кыпата“ сыһыарымын таһаарыга эппиттээк буоламмын, бу нүөмүргэ ханнык матырыйаллары таһаарбылын суботиһа, „Чуругу“ хоһоонун сайааһытыһа Н. А. Аржаковскай

38 СЫЛ -- БИИР ТЭРИЛТЭБЭ

сарыттым. Кишим соторутаагыта
уулууейдех 55 сааһын тууслуг Федор
Ванифатенч Местнишев тулунаа: „Өр
сыл үлгүлөбүт биір бастың үлөһишиң;
үлөһиң киһиһеһиңэр биһиң тэригүһэ
үлөһэ киһиһиңэр эрэ баар, тэригүһэ,
эһиһеһиңэһеһэ үтүөкөн киһи“,–диһи
истиһ-эйбүһэ тыһиһиң эһэ уонна киһи
туһуһиң сүрүһарбар кордосто.

Бийнл хүн үлээж кирибит биеэ
этгээтгэх таас дүз аллагаа этгэнийэр
үлэнийр „Илэ“ марайнынта тийсбни.
Калбит сывалын этэн Федор
Валифатьевны ыйгыталахын,
Полсбнай хосхо кириэн юпсэтэбиг.
Бэйтэн тулунан хайганырын собулзобот,
судуру таллаах-остох киһи эбит. Үкүн
ыйгыталахы күүнүн бэрт кыгастык
үстүн-хамнаһын тулунан бөлүһүн өртэ.

— Багаан „Мисомолпром“ дин тэрлэлтэй 1979 сылаахха үлэж кирибгитим — рабачайнхан. Ол кэмтэ тэрлэлэбигээр дириэктэринэн Н.П. Григорьева үлэниирэ. Хонгуора, үүт собуота, дьон олорор икээли элээсээк икээ дьыт, түүрт квартиралаах биир дьыт баалара. Эрлэ тагара дьытлэн томгорул аһыгтар түрүт бэра көһөрүдүж кэлэ.

үлэснир юмэ этэ. Мин үкэсүт буолууһа,
халбаһы сыаар көтөбүү-сүтүү, тойини-
таһы, сүөхөһүн үлэһиргэр
сүлүһүбүтм. Араас үлэһирэ, араас илэ-
лээх А. Васильева, М. Андреева, И.
Макаров, В. Егоров, о.д. бааллара,
Халбаһы сыаа үлэһэ кирибитигэр этн
уугуоһуттан арарааһыһа, кырбааһыһа
сүлүһүбүтм. Д.Д. Носов салгытаһынан
үлэһэрибит. „Чайнай“, „Отделнай“,
„Молочнай“, „Докторскай“ халбаһыһары
оноробут. Ыһаммыт халбаһы хас да
көрүтүн оноробут, убаһа этин
ыһыһарбыт. Сыахыт ыраас-чүбдүк
буолара ирдэһэрэ, бэйэбит анал (специ-
таһынан) үлэһирбит. Ыһыһы
боротууксуйабыт мэлдьи хайҕанара, араас
бастапкаларга ороспүүбүлүкүбэ,
Россияга кытта бастыһара, мисэһэллөрө.
Онон Чуралчыбыт аһын-сулун элбэһик
аһтаһыһа кытыгастааһыт. Ыһыһы да
боротууксуйабыт хайҕанар, тэриһэбит
мэлдьи иһиһи күөһү сүлүһэр.

Кэлин "Чэбдиг", "Бийан" маңаһыныннарга рабонайдабытым, билигин бу "Илгэ" маңаһынынна үлэлибин. Маңаһыныннарбыг түөсө, боротуусталара эббит иһэтир. Сайдыы

тэнгисрөөх. Билигтэй бу таас тутууга
баарбыт. Апылааны да уларийда, иэрийг
сэлдэн талбыттарын юлан баран,
бүүүлэриг тийгэн кассага харчышрын
хастарилалар. Ийнгэ рабачай үлгэнгэр
эмгэ чөлчөтэй үөсүүр. Сотору-сотору
идэргэмээхэй.

Барьта 37 сэтгэн биэр тэрилтэжэ үлэсхэм, Басган үлэсхир коммэр биэр дьонум үкүүлэрэ үлэсхэн токтоотулар. Тэрилтэжиг сайниһа, кыһырада. 2016 сэтгэннээжэ 55 сасхын түөлхүм. Үлэм сэтгэннээжэ „Саха Өрсүүбүлүрүсүн тыа хайаайыстыбыгар туйуна“ буюлбутум, үрүгү комүс эняктаах Тыа хайаайыстыбытан министрисибэтин бочуотунай грамотынан, „Бооруускай улуус 375 сыла“ болонго, үрүгү комүс эняктаах улуус дьахалынан бочуотунай грамотынан, „Чураһчы“ ТХПК үбүлүйдэжэ үрүгү комүс балиһынэн наҕараадалааммытым. Тэрилтэм, улууһум салалтатара үлэбин итинник сэтгэннээжэҥүлүмүс мэхэһэҥүлүмүс“,—диэн түмүктүүр Федор Ваннисьевич.

Тийа хийааһыстыхтын күнү бэрээһиндэһар Ф. В. Местниковка наһараада туттарбыттарылар сааһа илэ ыһыс тыйаһын оро хабартаа түсүгү. Ити күннн ор сааһаах үлүгүн джон-сэргэ билиһиниттэ, сыйаһааһын бэрээһ.

ТӨРҮӨХ ЭБИЛЛЭР, ҮҮТ ЭЛБИЙР

Олууньу 17 күнүтэр Болугур иривэлэгэр „Мындаҕаайы сэлэһиннэтин кооперация төрүтүтэр олобуран кластернай сайылларын“ дээн бырайыагы биһилиһтирини, саныа атастаһыыта ыгытылына. Итиннэ кыттылына ыла Дьокуускайтан Тыа хаһаайыстыбатын информация-методическай хааччылын киинин генералнай дириэктэрэ С.П. Шотников, Тыа хаһаайыстыбатын научнай институтун экономикаҕа отделын сөбүдүсэйэ Г.И. Данилова, Тыа хаһаайыстыбатын министрлибигиттэн В.И. Николаев кыттылына ыллылар. Бастаан Мындаҕаайыгаагы сүөһү нүгүтэр (животноводческэй) комплекска сырыттылар.

Кэлбит делегацийны комплекс бичигтэйгээр Е.А. Ядрынскаяй, үзэлтгэр нэрлүүлэр. Барьта 18 үзэлтгэр. Билэгтн комплекска Хакасстант кэлбит 198

сүүнү баар. Сыныпчылар булан, температурнай режимэ үчүтэй, салгына чэбдик. Сүүнүлэр икки блогунан туралар. Туруктара үчүтэй. Ол – ынахтар мадыраһымылара ийилибэтигэн, үжүлэрэ юбигэ сыпаларыттан, түүлэрэ-өнтүрө ыраастахыттан билүлөр.

Егор Афанасьевич үлэ-хамнас турутун билиһиннэрдэ:
— Үлэһиттэрим билигин турутунап ситэртэр. Ол эртэри сүөһү маассабай торооһунэ садалаппа, биһи ныйрэй корооччу эбии наада. Билинни турутунап 43 ныйройдуннибит. Барыта 47 ынах ыагар. Хотоммут турута, короругу курдук, үчүтэй. Ныйройдубит тороотхторун уппа, термостаткаларга туруорон баран уопсай блокка киилэрбит: Үүтү биэриилэрэ аһылыктырыттан улахан тутулуктаах эбит. Уончальы киилэни ыага тураннар аһылыктара мөлбөөтөбүтэ, 6-7 киилээ таптары түһүлэр. Сымнааастар, майгылара үчүтэй. Сиигэс, сенэк, ода, эбии аһылыгы аһаахпыттын наада. Уопсайынан, бу сүөһүлэртэн үүтү күүсү ырга кормопроизводстваһы тупсаран, эбии аһылыгы бэлэмнээһиннэ күүсү турунуохпутун наада. Нэһилээкпит кластернай сайдыы программалыгар кириэн эрэс үчүтэй. Билинни элбэх бородуужуйаны ыһылыга күүспүт-кыахпыт баарынан кыһалан үтүһүскүт.

Делегацияны кытары сыйдыссыз улуустаагы ветеринарнай управление начальнига В.И. Еремеев бу сүөһүлөри Хакасияда тийэн сүүмүрдөһүннүтэ, адалыгы сыйдыссыта, кэлбүтүтэрин кыно туруктарын кэтээн көрүүтэ, эмиссэн-төмүөн хааччылыгыта мэдүн үлүтүөр. Бүткүр хакасията аналлах минеральнай битэмиинеритэн, нүөрүйдүтэ микро-макро элементтердэх брикеттеритэн оода хааччылылар. Сүөһүтөр торкубу бизнестеритэр эрдэттэн УЗН ашваратынан боробизрелэспиннүтэр. Сэттисини ийгэ 112 сүөһүнү көрбүтүрттэн 65-кэ уулаах

этг. Буцаабахагтары глсэмбьдненисттан кэти
снмэзтбигитэрэ. Олуулуга 42 сүдүнү бэрбиоркэл-
эбитэриттэн 37-гэ уулаах. Онон төрүүнү минаы
хоһунуолга түмүлэр.

Комплексоор бус үзүгү үлэтигэр-хамтабыгар, ишхик сайдыытыгар “Чурапчы” ТХПК оруолга улахан. Сайдыы байытга үүгү переработкалыыр, эти отгорор сыахтарлаах бусуутугар, огу үлэтиниге көмөлөһөрөгө багтамыр.

Сын-принцесса батмунгзу Алексей СЛЕПЦОВ.